

5.4.2022

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Afganistanin tilanteesta ja erityisesti naisten oikeuksien tilanteesta
(2022/2571(RSP))

**Michael Gahler, Željana Zovko, Rasa Juknevičienė, Frances Fitzgerald,
David McAllister, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut,
Agnès Evren, David Lega, Ewa Kopacz, Elżbieta Katarzyna
Łukacijewska, Aušra Maldeikienė, Tom Vandenkendelaere, Isabel
Wiseler-Lima**
PPE-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Afganistanin tilanteesta ja erityisesti naisten oikeuksien tilanteesta (2022/2571(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Afganistanista,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston antamat päätöslauselmat 1368 (2001), 1373 (2001), 2210 (2015), 2344 (2017), 2513 (2020) ja 2593 (2021),
- ottaa huomioon 2. lokakuuta 2016 hyväksytyn muuttoliikekysymyksiä koskevan EU:n ja Afganistanin yhteisen etenemissuunnitelman,
- ottaa huomioon 18. helmikuuta 2017 tehdyn Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Afganistanin islamilaisen tasavallan yhteistyösopimuksen kumppanuudesta ja kehityksestä¹,
- ottaa huomioon komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan 24. heinäkuuta 2017 antaman yhteisen tiedonannon EU:n Afganistan-strategian osatekijöistä (JOIN(2017)0031),
- ottaa huomioon, että Yhdysvaltojen asevoimien vetäytyminen Afganistanista saatiin päätökseen 30. elokuuta 2021,
- ottaa huomioon Talebanin ilmoituksen Afganistanin väliaikaishallituksen perustamisesta 7. syyskuuta 2021,
- ottaa huomioon Genevessä 13. ja 14. syyskuuta 2021 pidetyn YK:n kansainvälisen avunantajakonferenssin Afganistanista,
- ottaa huomioon 15. syyskuuta 2021 annetut neuvoston päätelmät Afganistanista,
- ottaa huomioon Euroopan parlamentissa 1. ja 2. helmikuuta 2022 järjestetyn afganistanilaisia naisia käsitelleen korkean tason konferenssin;
- ottaa huomioon Afganistanin tilanteesta 17. maaliskuuta 2022 annetun YK:n päätöslauselman 2626 (2022), jolla jatkettiin YK:n Afganistanissa toteuttaman avustusoperaation toimeksiantoa vuodella,
- ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan 28. maaliskuuta 2022 Euroopan unionin puolesta antaman julkilausuman, jossa

---

¹ EUVL L 67, 14.3.2017, s. 3.

kehotetaan avaamaan toisen asteen oppilaitokset jälleen välittömästi tytöille Afganistanissa,

- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
  - ottaa huomioon vuonna 1979 tehdyn yleissopimuksen kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamisesta,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että 1990-luvulla Taleban-liikkeen johtama Afganistan oli pääasiallinen turvasatama ja operatiivinen päätoimipaikka kansainvälisille terroristijärjestöille, erityisesti al-Qaidalle, joka oli vastuussa lukuisista siviileihin kohdistuneista raakalaismaisista terrori-iskuista Aasiassa, Afrikassa, Australiassa, Euroopassa ja Yhdysvalloissa sekä 11. syyskuuta 2001 Yhdysvalloissa tehdystä ihmiskunnan historian tuhoisimmasta terrori-iskusta, jossa sai surmansa lähes 3 000 ihmistä, jotka olivat yli 90 maan kansalaisia;
- B. ottaa huomioon, että 20 vuotta sitten tehty raakalaismainen hyökkäys Yhdysvaltoihin johti YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 1368 (2001) ja Yhdysvaltojen johtamaan väliintuloon Afganistanissa vuonna 2001, jonka seurauksena Taleban syrjäytettiin ja al-Qaida ja muita maailmanlaajuisia jihadistijärjestöjä hajotettiin ja niiden toiminta hiipui, joskin tämä saavutettu edistys on nyt vakavassa vaarassa;
- C. ottaa huomioon, että Nato ja liittoutuneet maat ovat olleet läsnä Afganistanissa Taleban-hallinnon kaatumisen jälkeen vuodesta 2001; ottaa huomioon, että Yhdysvallat ilmoitti huhtikuussa 2021 Talebanin kanssa käytyjen kolmen vuoden neuvottelujen jälkeen joukkojen vetämisestä kokonaan pois 11. syyskuuta 2021 mennessä; ottaa huomioon, että Naton ja sen liittolaisten joukkojen vetäytyminen saatiin päätökseen elokuussa 2021;
- D. ottaa huomioon, että Taleban eteni sen jälkeen nopeasti hallituksen valvonnassa olleella alueella; ottaa huomioon, että Afganistanin armeija ja turvallisuusjoukot eivät pystyneet muodostamaan tehokasta puolustusta ja presidentti Ashraf Ghani pakeni maasta; ottaa huomioon, että Taleban otti tämän jälkeen maan täysin valvontaansa ja perusti uudelleen Afganistanin islamilaisen emiirikunnan;
- E. ottaa huomioon, että Taleban ilmoitti 7. syyskuuta 2021 muodostavansa yksinomaan miehistä koostuvan väliaikaishallituksen, jonka johdossa olisi Talebanin johtoneuvoston johtaja Muhammad Hassan Akhund; ottaa huomioon, että Talebanin väliaikaishallitusta muodostettaessa ei pidetty kiinni Talebanin lupauksesta muodostaa osallistava hallitus;
- F. ottaa huomioon, että naisasiain ministeriö on lakkautettu; ottaa huomioon, että Taleban on rajoittanut naisten osallistumista johtotehtäviin Afganistanissa ja että se vainoaa naisjohtajia, -virkamiehiä ja -aktivisteja ja on hajottanut naisten oikeuksia koskevia mielenosoituksia; ottaa huomioon, että naisten osallistuminen julkiseen elämään on loppunut kokonaan ja täten kaikki vuosina 2001–2021 aikaansaadut naisten oikeuksiin liittyvät saavutukset ovat kumoutuneet;

- G. ottaa huomioon, että EU tukee Afganistanin naisjohtajien foorumin perustamista ensimmäisenä askeleena sen varmistamiseksi, että taustoiltaan erilaisia afganistanilaisia naisia varten saadaan luotua jäsennelty ja jatkuva foorumi, jolla pyritään helpottamaan eri aloja edustavien afganistanilaisten naisten osallistavaa vuoropuhelua, jotta varmistetaan, että heidän näkemyksensä tulevat osaksi kansallista vuoropuhelua Afganistanista ja että ne välitetään Talebanin nimittämälle tosiasialliselle hallitukselle ja laajemmalle kansainväliselle yhteisölle;
- H. ottaa huomioon, että Taleban on jatkanut asettamaansa yli 12-vuotiaiden tyttöjen (6. luokka) koulunkäyntikieltoa toistaiseksi; toteaa, että yli miljoonalta afganistanilaiselta tytöltä evätään näin toisen asteen koulutus ja että tämä loukkaa ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa vahvistettua kaikkien lasten perusoikeutta koulutukseen;
- I. ottaa huomioon, että Taleban-hallituksen käyttöön ottamat uudet politiikat ovat vaikuttaneet suuresti naisten mahdollisuuksiin ansaita elantonsa ja ajaneet heidät syvemmälle köyhyyteen ja että monet perheensä elatuksesta vastaavat naiset ovat kärsineet erityisen paljon; ottaa huomioon, että tämä lisää naisten hyväksikäytön riskiä ja saattaa heidät alttiiksi ihmiskaupan kohteeksi joutumiselle pakkoavioliittoon, seksuaalista hyväksikäyttöä ja pakkotyötä varten;
- J. ottaa huomioon, että uskonnonvapauteen liittyvät olot ovat heikentyneet vakavasti sen jälkeen, kun Taleban otti maan haltuunsa, ja että liike on pelotellut, uhannut ja maalittanut uskonnollisten vähemmistöyhteisöjen jäseniä ja tehnyt terrori-iskuja;
- K. ottaa huomioon, että maan ulkopuolella olevat Afganistanin keskuspankin varat on edelleen jäädytetty ja talouspakotteita on käytössä; ottaa huomioon, että talous ja pankkiala kaipaavat elvytystä; toteaa, että yleinen taloustilanne on edelleen epävarma ja että Afganistan kuuluu niihin maailman maihin, jotka ovat eniten riippuvaisia avusta; ottaa huomioon, että Afganistanissa on tällä hetkellä yksi pahimmista kuivuuskausista kymmeneen vuosiin;
- L. ottaa huomioon, että Euroopan unioni kävi henkilökohtaisen vuoropuhelun Talebanin kanssa marraskuussa 2021 Dohassa Qatarissa; ottaa huomioon, että vuoden 2022 alkupuolelta lähtien EU on ollut jälleen fyysisesti edustettuna Afganistanissa humanitaarisia tarkoituksia varten ja humanitaarisen tilanteen seuraamiseksi; ottaa huomioon, että EU:n paluu Kabuliin ei merkitse Taleban-hallinnon tunnustamista;
- M. ottaa huomioon, että Euroopan unioni on käynnistänyt 268,3 miljoonan euron arvosta hankkeita, joissa keskitytään koulutuksen jatkamiseen, toimeentulon ylläpitämiseen ja kansanterveyden suojeluun myös pakolaisten, maahanmuuttajien ja maan sisällä siirtymään joutuneiden henkilöiden osalta, ja toteaa, että tämä rahoitus kanavoidaan YK:n virastojen kautta; toteaa, että EU:n kehitysapu pidetään edelleen keskeytettynä;
- N. ottaa huomioon, että YK:n Afganistanissa toteuttamassa avustusoperaatiossa, joka on ensisijainen paikan päällä oleva kansainvälinen edustus, keskitytään useaan keskeiseen toimeen, kuten humanitaarisen avun toimittamiseen koordinoituihin, välttämättömien hyödykkeiden toimittamiseen, tiedotustoimien toteuttamiseen, sopivien tilojen järjestämiseen afganistanilaisten sidosryhmien ja kansainvälisen yhteisön välistä

vuoropuhelua varten, hyvän hallinnon, oikeusvaltiokehityksen ja ihmisoikeuksien edistämiseen ja sukupuolten tasa-arvon tukemiseen ja edistämiseen;

- O. toteaa, että ihmisoikeustilanne on edelleen vakava; toteaa, että jatkuvasti tulee esille tietoja kostotoimista entisiä valtionhallinnon työntekijöitä vastaan, turvallisuusjoukkojen entisten jäsenten summittaisista surmista ja tahdonvastaisista katoamisista sekä teoista, jotka ovat ristiriidassa ilmoitetun armahduspolitiikan kanssa; toteaa, että vähemmistöryhmien ja kansalaisyhteiskunnan jäseniin kohdistuvat hyökkäykset ja pelottelu jatkuvat; toteaa, että lapsiavioliittojen määrä on lisääntynyt paitsi maaseudulla myös kaupungeissa, sillä niiden avulla yritetään ratkaista taloudellisia kysymyksiä tai palauttaa perhesiteitä;
- P. ottaa huomioon, että YK on esittänyt vetoamuksen 4,4 miljardin Yhdysvaltain dollarin suuruudesta rahoituksesta afganistanilaisten kriittisten tarpeiden täyttämiseksi ja nälän, sairauksien, aliravitsemuksen, kuoleman ja pakkosiirtojen torjumiseksi; toteaa, että keskeisten sosiaalisten ohjelmien ylläpitämiseksi tarvitaan lisäksi vielä 3,6 miljardia dollaria; toteaa, että YK:n arvion mukaan 97 prosenttia väestöstä voisi vajota köyhyyteen vuoden 2022 puoliväliin mennessä ja että köyhyysaste oli 72 prosenttia syyskuussa 2021;
- Q. ottaa huomioon uskottavien tietolähteiden varoittaneen, että Afganistanista on jälleen tulossa terroristiryhmien turvasatama; ottaa huomioon, että Afganistanissa toimii tällä hetkellä suuri ja kasvava joukko kansainvälisesti tunnustettuja terroristijärjestöjä, kuten al-Qaida, Uzbekistanin islamilainen liike, Katibat al-Imam al-Bukhari ja Turkestanin islamilainen puolue, joista monen katsotaan olevan lisäämässä ulkomaalaisten taistelijoiden värväystä maasta; ottaa huomioon, että ISIS-K hallitsee joitakin alueita Itä-Afganistanissa ja näyttää saavan taloudellista tukea Syyriassa ja Irakissa toimivilta jäseniltä; ottaa huomioon, että Talebanin ja al-Qaidan kaltaisten maailmanlaajuisten jihadistijärjestöjen väliset ideologiset ja poliittiset siteet ovat edelleen vahvoja ja että ne todennäköisesti vahvistuvat yhä enemmän ajan mittaan;
1. pitää valitettavana, että Taleban valtasi Afganistanin väkivaltaisesti, ja kieltäytyy tunnustamasta Afganistanin nykyistä hallitusta; ilmaisee vakavan huolensa Afganistanin tulevaisuudesta, sillä Afganistanin kansalta on riistetty perusoikeudet ja -vapaudet, joista se on nauttinut viimeisten 20 vuoden ajan;
  2. muistuttaa, että EU:n suhtautuminen Afganistaniin Talebanin valtaantumisen jälkeen perustuu viiteen ohjaavaan periaatteeseen: kaikkien maasta pois pyrkivien ulkomaalaisten ja afganistanilaisten pääsy maasta, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, humanitaaristen operaatioiden toteuttaminen, Afganistanin estäminen toimimasta terrorismin kotipaikkana tai viejämaana sekä osallistavan ja edustavan hallituksen perustaminen;
  3. toteaa, että yhdeksän kuukautta Talebanin valtaantumisen jälkeen kaikki kansainvälisen yhteisön Talebanista ilmaiset huolet ovat valitettavasti toteutuneet ja että ohjaavissa periaatteissa vahvistetut edellytykset eivät ole täyttyneet; pitää valitettavana, että demokraattisen Afganistanin kahden viime vuosikymmenen aikana aikaansaamat saavutukset ovat kumoutuneet;

4. on syvästi huolissaan Afganistanissa jatkuvasta humanitaarisesta, taloudellisesta ja pakolaiskriisistä; ilmaisee vakavan huolensa Afganistanin heikentyvästä ihmisoikeustilanteesta ja maan epävakasta turvallisuustilanteesta;
5. korostaa sitä surullista tosiseikkaa, että naisten ja tyttöjen oikeuksia ei ole missään kyseenalaistettu yhtä suurena määränä kuin Afganistanissa; pitää valitettavana, että Talebanin myötä kaikki naisten ja tyttöjen oikeuksiin liittyvät viimeisten 20 vuoden saavutukset ovat kumoutuneet; pitää myönteisenä EU:n periaatteellista kantaa, että kaikki Afganistanille tulevaisuudessa annettava kehitysapu on riippuvainen muun muassa siitä, kunnioitetaanko kansainvälistä normatiivista ja oikeudellista ihmisoikeuskehystä, mukaan lukien naisten ja tyttöjen oikeudet;
6. tuomitsee naisten sukuelinten silpomisen sekä sukupuolistuneen väkivallan ja syrjinnän sekä lapsiavioliittojen yleistymisen; toivoo, että huomiota kiinnitetään suurena vaarassa oleviin ryhmiin, kuten naispuolisiin parlamentin jäseniin, toimittajiin, tuomareihin ja tutkijoihin;
7. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan vastuuta afganistanilaisista naisista ja etsimään heille nopeita ratkaisuja, jotka koostuvat humanitaarisesta tuesta ja avusta, voimaannuttamistoimista, joiden avulla he voivat saada äänensä kuuluviin Afganistanissa ja kansainvälisesti sekä terveydenhuollon ja perushygieniatarvikkeiden rajoittamattoman saatavuuden turvaamisesta; korostaa, että seikat, jotka koskevat naisten poliittista osallistumista, lukutaidottomuuden poistamista ja sen varmistamista, että tytöt ja naiset pääsevät koulutukseen ja saavat taloudellisia mahdollisuuksia, muodostavat edelleen yhden EU:n Afganistanin-politiikan peruspilareista;
8. pitää valitettavana Talebanin päätöstä jatkaa yli 12-vuotiaiden tyttöjen (6. luokka) koulunkäyntikieltoa toistaiseksi; korostaa, että koulutus on jokaisen ihmisen perusoikeus; korostaa, että Talebanin asettama kielto, jonka mukaan naiset eivät saa osallistua ammatilliseen toimintaan, on tietoinen yritys estää heitä saamasta minkäänlaista merkityksellistä asemaa yhteiskunnassa;
9. tuomitsee jyrkästi Taleban-hallituksen käyttöön ottamat politiikat, joilla rajoitetaan naisten ja tyttöjen perustavalaatuisimpia oikeuksia ja tarpeita, kuten heidän mahdollisuuttaan työskennellä sekä heidän mahdollisuuttaan matkustaa maan sisällä tai sen ulkopuolella ilman miespuolista sukulaista; vaatii kumoamaan nämä politiikat viipymättä;
10. kehottaa takaamaan, että EU:n rahoitusta koulutukseen myönnetään vain sellaisille maakunnille tai alueille, joilla naisia ja tyttöjä ei estetä käymästä koulua; korostaa, että niillä alueilla, joilla naiset ja tytöt eivät pääse kouluun, aiemmin myönnetyt varat on jaettava uudelleen ryhmille, jotka tekevät työtä naisten ja tyttöjen oikeuksien puolustamiseksi Afganistanissa, mukaan lukien ryhmät, jotka tarjoavat vaihtoehtoisia koulutusvaihtoehtoja tytöille, joita estetään käymästä koulua;
11. tuomitsee kaikki ihmisoikeuksien puolustajiin, kuten naisten ja tyttöjen oikeuksien puolustajiin, kohdistetut kostotoimet ja toivoo, että EU:n diplomaattisilla toimilla saadaan suojeltua mielenosoittajia ja muita oikeuksien puolustajia ja samalla painostettua Taleban lopettamaan oikeuksien loukkaamisen; kehottaa Afganistania vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta kaikki ihmisoikeuksien puolustajat,

naismielienosoittajat, mielipidevangit, toimittajat, tutkijat ja entiset hallituksen ja turvallisuusalan työntekijät, jotka on pidätetty ja tuomittu pelkästään siksi, että he ovat käyttäneet oikeuttaan sananvapauteen ja rauhanomaiseen kokoontumiseen;

12. pitää tuomittavina yhä lisääntyvässä määrin kantautuneita tietoja kristittyjen, hazarojen ja muiden vähemmistöjen surmaamisesta, häirinnästä ja pelottelusta ja siitä, että kristittyjen ja hazarojen yhteisöt ovat nyt hajoamassa vainon vuoksi; korostaa, että uskonnon- ja vakaumuksenvapaus on taattava ja sitä on suojeltava kaikkina aikoina;
13. korostaa, että on kaikin keinoin pyrittävä toimittamaan humanitaarista apua Afganistanin yhteiskunnan haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille syrjimättömällä tavalla ja kaikkien kansainvälisten sääntöjen ja normien mukaisesti;
14. vaatii, että Talebanin on noudatettava terrorismin torjuntaa koskevia sitoumuksiaan, joihin kuuluvat muun muassa sen estäminen, että al-Qaida, Da'esh, ISIS-K tai muut terroristiryhmät käyttävät Afganistanin maaperää uhatakseen tai loukatakseen jonkin toisen maan turvallisuutta, näiden ryhmien jäsenten oleskelun kieltäminen ja niiden värväämis-, koulutus- ja rahankeruutoiminnan estäminen; ilmaisee huolensa siitä, ettei näitä sitoumuksia noudateta;
15. kehottaa kaikkia asiaankuuluvia kumppaneita tehostamaan toimiaan kaikkien terrorismin rahoitusverkostojen purkamiseksi, muun muassa pyrkimään lopettamaan hawala-rahansiirtoverkostojen ja kansainvälisten lahjoitusten käyttäminen väärin tähän tarkoitukseen, jotta voidaan torjua radikalisoitumista, ääriliikkeitä ja Afganistanin terroristijärjestöjen edelleen käyttämiä värväyskeinoja;
16. panee merkille, että Euroopan unioni on jälleen paikalla Kabulissa humanitaarisen avun koordinoimiseksi ja humanitaarisen tilanteen seuraamiseksi; korostaa voimakkaasti, että tämä ei merkitse sitä, että EU tunnustaisi Taleban-hallinnon;
17. toteaa, että Afganistanin tämänhetkinen tilanne ei edistä alueellista vakautta; korostaa, että nyt suuremman vastuun Afganistanin tilanteesta kantavat naapurimaat ja alueelliset suurvallat ja että niiden on estettävä epävakauden leviäminen maan rajojen yli; toteaa jälleen, että EU:n on vahvistettava tätä koskevaa yhteistyötä Keski-Aasian maiden ja erityisesti Uzbekistanin ja Tadžikistanin kanssa; korostaa sitä tärkeää ja mahdollisesti rakentavaa roolia, joka Kiinalla ja Pakistanilla voi olla alueellisen vakauden edistämässä ja sen estämisessä, että ääri- ja terroristijärjestöillä on turvasatama Afganistanissa;
18. toistaa kehoituksensa perustaa edustava ja vaaleilla valittu hallitus, jossa naiset ja vähemmistöryhmät voivat olla mielekkäällä tavalla mukana ja joka heijastaa siten maan erilaisia etnisiä ja kulttuurisia taustoja; muistuttaa, että Afganistanin pitkän aikavälin kehitys on riippuvainen vastuuvellollisuudesta, hyvästä hallinnosta ja ihmisten turvallisuuden kestävästä takaamisesta, johon kuuluu muun muassa köyhyyden vähentäminen ja työmahdollisuuksien luominen, sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuus, koulutus sekä perusvapauksien ja ihmisoikeuksien suojeleminen;
19. ilmaisee huolensa, että Venäjän meneillään oleva hyökkäys Ukrainaa vastaan voi entisestään pahentaa elintarvikepulaa ja aliravitsemusta, koska se voi johtaa huomattavaan viljapulaan;

20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, EU:n Afganistanin erityislähettiläälle, jäsenvaltioiden parlamenteille ja Yhdysvaltojen kongressille.